

Jalankulkijan kortti

Jalankulkijan kortti on materiaalipaketti, jonka pyrkimyksenä on helpottaa opettajan liikennekasvatus-työtä. Jalankulkijan kortti-materiaalissa on keskeisimmät asiat, jotka ensimmäisen ja toisen kouluvuoden aikana tulisi käsitellä. Ne on ryhmitelty neljään kokonaisuuteen: jalankulkijan paikka liikenteessä, tien ylittäminen, pimeällä liikkuminen ja autossa matkustaminen. Jokaisessa osiossa on opettajalle muutamia toimintavinkkejä. Ne eivät muodosta tuntikokonaisuutta, vaan opettaja kokoaa niistä mieleisensä kokonaisuuden oman luokkansa tarpeisiin. Käsitelty asia "kuitataan" tehdyksi oppilaan omaan Jalankulkijan korttiin.

Jalankulkijan kortti I on suunniteltu toteutettavaksi ensimmäisellä luokalla ja kortti II toisella luokalla.

Jalankulkijan paikka liikenteessä

Koulun alkaminen on iso askel ekaluokkalaiselle. Koulumatka on tie itsenäiseen liikkumiseen. Koulumatkan turvallisuudesta voidaan huolehtia omalta osalta myös koulussa. On viisasta kertoa, kuinka koulun lähiympäristön liikenteessä tulee toimia sekä kertoa koulupihan säännöt.

Tien ylittäminen

Jalankulkijan vaaratilanteet syntyvät useimmiten teitä ylitettäessä. Erityisesti pienten koululaisten on hyvä harjoitella tätä koulussakin.

Vanhempia muistutetaan liikennekasvatuksen yhteistyöstä, kun Jalankulkijan kortti viedään kotiin. Heitä voidaan aktivoida tekemään vaaranpaikkakartoitus ja organisoimaan kävelevä koulubussi.

Pimeällä liikkuminen

Hämärissä tai pimeissä olosuhteissa tulee jalankulkijan käyttää heijastinta. Tutustutaan erilaisiin heijastimiin ja siihen, miten niitä käytetään oikein.

Autossa matkustaminen

Viidennes perusopetuksen oppilaista osallistuu päivittäin koulukuljetuksiin. Autossa matkustavat kaikki. Turvaistuinten ja turvavöiden käytöstä on syytä puhua koulussa.

Jalankulkijan kortti I

Jalankulkijan kortti I suoritetaan ensimmäisen kouluvuoden aikana. Käsitelty asia "kuitataan" tehdyksi värityksellä. Jalankulkijan kortista kyseisen kohdan kuva. Kun kortista on käsitelty jalankulkijan paikka liikenteessä ja turvallinen tienylittäminen, oppilas vie kortin kotiin näytettäväksi. Vanhempia pyydetään tutustumaan korttiin ja kävelemään yhdessä koululaisensa koulumatka. Vanhemmilta pyydetään korttiin myös allekirjoitus. Näin saadaan toivottavasti kotiväki aktivoitua mukaan liikennekasvatukseen. Kun kortin kaikki osiot on käsitelty, lähetetään kortti jälleen oppilaan mukana kotiin allekirjoitettavaksi.

Jalankulkijan kortti

- Jalankulkijan paikka liikenteessä
- Tien ylittäminen
- Pimeällä liikkuminen
- Autossa matkustaminen

Jalankulkijan paikka liikenteessä

●●● Liikenneympäristö

Tarvitaan:

- kuva:

http://www.liikenneturva.fi/sites/default/files/materiaalit/Hurahdus/jk1_liikenneymparisto.jpg

- liikennemerkit:

jalkakäytävä, yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä, rinnakkainen pyörätie ja jalkakäytävä

Nimetään yhdessä kuvan liikenneympäristön kohteita. Kuvasta löytyvät ainakin jalkakäytävä, suojatie, puisto ja alikulkukäytävä. Onko näitä koulumme lähellä?

Opetuskeskustelun aiheita:

- Kenen oman koulumatkan varrella on puisto/leikkikenttä/suojatie/jalkakäytävä/alikulkukäytävä?
- Missä saa leikkiä, missä ei?
- Jalankulkijan paikka maantiellä
Siellä, missä ei ole jalkakäytävää eikä pyörätietä jalankulkijan on turvallisinta kulkea ajoradan vasenta reunaa, varsinkin pimeällä. Silloin hän näkee vastaantulevat autot ja voi varoa niitä paremmin.
- Jalankulkijan paikka jalkakäytävällä ja kevyen liikenteen väylällä
Tunnistetaan yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä-merkki. Mietitään, mitä ohjeita se antaa jalankulkijalle.
Jos oppilaiden koulumatkoilla on jalkakäytäviä tai kevyenliikenteen väyliä, keskitytään opetuksessa tietenkin niihin.

●●● Kaisan matka kotoa kouluun

Tarvitaan:

- juliste tai kuva:

http://www.liikenneturva.fi/sites/default/files/materiaalit/Opettajille/Koulumatka_juliste60x80_pienennetty.pdf

- magneettinappeja

Yhdistetyllä väylällä jalankulkija kulkee oikeassa tai vasemmassa reunassa. Rinnakkaisella väylällä sekä jalankulkijoille että pyöräilijöille on omat puoliskonsa. Ne erotetaan toisistaan valkoisella viivalla. Liikenne-merkki osoittaa, kumpi puoli on tarkoitettu jalankulkijoille ja kumpi pyöräilijöille.

Opetuskeskustelu liikenneympäristöstä

Tutkitaan kuvaa yhdessä. Etsitään siitä Kaisan koti. Nimetään erilaisia liikenneympäristön kohteita kuvasta esimerkiksi suojatie, ajorata, jalkakäytävä, piennar, liikennevalot jne.. Mietitään, miten Kaisan olisi turvallisinta kulkea kouluun jalan. Kuljetetaan magneettinappia kuvan päällä ja kerrotaan samalla, mistä Kaisan kannattaisi kävellä ja mitä hänen tulisi huomioida koulumatkallaan. Mielikuvitusretken kohteena voivat olla metsäretki, jalkapalloturnaus, kauppareissu jne.

Juliste tai kuva voidaan asettaa pöydälle. Voidaan askarrella tai muovilla hahmoja kulkemaan tähän ympäristöön. Opettaja ohjaa keskustelua, jotta valituksi tulevat turvallisimmat kulkureitit, suojatiet, liikennevalot.

●●● Yhteinen kävelyretki

Tehdään kävelyretki koulun pihaan ja lähiympäristöön.

Retken aikana huomioitavia asioita:

- Mistä koulun pihaan tullaan? Tutustutaan koulun "sisääntulo" reitteihin. Mitä niissä pitää ottaa huomioon? Erityisesti osoitetaan jokaiselle oppilaalle se oma turvallisin kulkureitti koulun pihaan. Kuka teistä tulee tältä suunnalta kouluun? Näytä, kuinka sinun tulisi toimia.
- Keskustellaan koulun pihan turvallisuudesta. Miten toimitaan, kun tullaan autokyydillä kouluun?
- Kävellään koulun pihan ulkopuolelle paikkaan, jonka opettaja tietää haasteelliseksi ja josta useimmat kulkevat koulumatkallaan. Miten tässä tulisi toimia?

Tien ylittäminen

●●● Opetuskeskustelu tien ylittämisestä

Tarvitaan:

- kuva:

http://www.liikenneturva.fi/sites/default/files/materiaalit/Hurahdus/jk2_tien_ylittaminen.jpg

Etsitään kolme virhettä kuvan lasten touhuissa. Keskustellaan liikenteessä toimimisesta. Ohjataan oppilaita oivaltamaan, etteivät ajoradat ja jalkakäytävät ole leikkipaikkoja. Muistetaan talvella varoa lumipenkköjen takaa tulevia autoja.

Kysytään oppilailta, mitä ohjeita he ovat saaneet tienylittämiseen.

Kootaan keskustelusta yhteinen ohje.

Esimerkiksi: Pysähdy – katso – kuuntele – katso - kävele!

●●● Aistien hermistelyä

Liikenteessä pitää kulkea silmät ja korvat tarkkana, jotta osaamme tehdä tarkkoja havaintoja ympäristöstämme. Lasten aisteja voidaan harjoittaa tekemällä erilaisia harjoituksia monissa eri yhteyksissä. Tässä esimerkkejä.

- **PYSÄHDY** –pysähtymisleikkejä-äänimerkistä- musiikki lakkaa-liikennevalo"ohjaus"-pillin vihellys

- **KUUNTELE**

Kuulon testaus- esimerkiksi viidennen luokan tutoreiden/kummien kanssa

Pikkuoppilaat seisovat ryhmänä keskellä kenttää tai salia. Tutorit asettuvat piiriin ympärille, riittävän kauas keskialueesta. Pikkuoppilaita pyydetään sulkemaan silmät. Isot oppilaat antavat vuorollaan äänimerkkejä. Pikkuoppilaan tulee kääntyä siihen suuntaan, mistä ääni kuului.

Tienylittämiseen valitaan turvallisin kohta, ensisijaisesti suojatietä pitkin tai ali- tai ylikulkupaikkoja hyödyntäen. Pysähdy – katso – kuuntele – katso - kävele!

Jalankulkijan kortti

- Jalankulkijan paikka liikenteessä
- Tien ylittäminen
- Pimeällä liikkuminen
- Autossa matkustaminen

Äänimerkkejä voidaan antaa esimerkiksi pyörän soittokellolla, tamburiinilla, triangelilla, pillillä. Oliko vaikeaa erottaa äänen suunta? Entä, jos silmiä ei suljeta? Kerro tilanteita liikenteessä, jolloin pitää tietää, mistä suunnasta ääni tulee.

● KATSO ja KÄVELE

- Tien ylitysharjoitus

Kävellään turvalliseen paikkaan, jossa voidaan harjoitella tienylittämistä. Vaihtoehtoisesti voidaan harjoitella koulun pihassa tai salissa (suojatieviivat esim. naruilla tai hiekkaan piirtäen).

- Jokainen oppilas näyttää opettajalle/liikennetutorille/kummille, kuinka toimitaan tietä ylitettäessä.

● OIKEA-VASEN-leikkejä

- Piirissä

Asetutaan piiriin tuoleille istumaan. Piirin keskelläolija sanoo jonkin liikenteeseen liittyvän toiminnan ja lisäksi liikkumisohjeen. Esim. ”Jos olet tänään käyttänyt suojatietä, siirry viisi tuolia oikealle. jne. Leikin edetessä joillekin oppilaille käy niin, että tuoli, jolle pitäisi istua, onkin varattu. Silloin oppilas istuu tuolilla istuvan syyliin. Lopetetaan, kun tulee liian ahdasta.

- Pysy reitilläni

Oppilasparit piirtävät paperille kiemurtelevan reitin. Toisen oppilaan silmät sidotaan ja toinen oppilas toimii ohjeiden antajana. Kynä asetetaan lähtöpisteeseen ja silmät sidottuna oleva oppilas seuraa reittiä kynällään parinsa antamien ohjeiden mukaan. Vaihdetaan osia.

●●● Karhunpoika syyskävelyllä

Tarvitaan:

- Satu:

http://www.liikenneturva.fi/sites/default/files/materiaalit/Opettajille/Karhunpoika_syyskavelylla_2013.pdf

Keskustellaan turvallisesta tienylittämisestä. Kerätään ohjeet taululle(pysähdy-kuuntele-katso-kävele). Otetaan mukava sadun kuunteluasento ja kuunnellaan, kuinka Risto selviää tästä. Kerrataan sadun jälkeen ohjeet turvallisesta tienylittämisestä.

●●● Koulumatkan vaaranpaikkakartoitus

- Annetaan kotitehtäväksi koulumatkan vaaranpaikkojenkartoitus

Ohjeet koteihin:

Kävelkää koululaisenne koulumatka yhdessä. Miettikää, mitkä paikat tuntuvat pelottavilta tai hankalilta. Huomioikaa erityisesti jalankulkijan oikea paikka ja tienylitykset. Piirtäkää reitti yhdessä. Apuna voi olla kartta. Merkitkää vaaranpaikat kartalle. Sopikaa yhdessä vielä kerran, miten niissä tulee toimia.

- Laaditaan yhteenveto vaaranpaikoista. Opetusta ja harjoittelua suunnataan näihin riskipaikkoihin.
- hin. Ne esitellään myös vanhempainillassa.

Ohjeet vaaranpaikkakartoituksen tekemiseen:

<http://www.liikenneturva.fi/fi/opettajille/liikennekasvatus/vaaranpaikkakartoitus>

●●● Vanhempainilta

Ekaluokkalaisten vanhempainilta on yleisesti erittäin suosittu. Paikalle tulevat lähes koko ikäluokan vanhemmat. Tämä on oivallinen mahdollisuus kertoa koulun näkemyksiä turvallisesta koulumatkasta. Onko koululla periaate, miten matkat kuljetaan? Vanhemmille pitää perustella, miksi lasten tulisi kulkea koulumatkat mahdollisimman itsenäisesti. Käveleminen kasvattaa heitä turvalliseen liikenteessä liikkumiseen ja samalla kohentaa fyysistä kuntoa. Koulun lähiympäristön liikenne pysyy vähäisenä, kun lapsiaan kouluun tuovien vanhempien autoja liikkuu siinä harvoin. Ei pidä myöskään unohtaa ympäristönsuojelun näkökulmaa. Kävelevän koulubussin ajatus tulisi tuoda esille. Annetaan ohjeet, miten tulisi toimia koulun saattoliikenteessä.

Kävelevä koulubussi:

<http://www.liikenneturva.fi/fi/eri-ikaisena/lapset-0-14/kaveleva-koulubussi>

Pimeällä liikkuminen

●●● Mikä pimeässä välkähää?

Tarvitaan:

- tumma seinäpinta
- tummia ihmishahmoja
- heijastinnauhaa
- taskulamppu

Luokan tai muun tilan seinälle mustalle pohjalle kiinnitetään mustia/tummanharmaita ihmishahmoja. Taskulampun avulla etsitään hahmoja ja huomataan, että niitä on vaikea erottaa taustasta. Tämän jälkeen osalle hahmoista laitetaan heijastinnauhaa ja etsitään uudelleen taskulampun avulla. Nyt heijastimella varustetut hahmot löytyvät. Edelleenkin tumma ihmishahmo ei erotu, mutta nähdään, että jotain siellä on. Etsimisen jälkeen keskustellaan heijastimesta.

Mikä auttaa näkymään pimeässä?

Mikä on oikea paikka heijastimelle?

Millainen on hyvä heijastin?

Tähän voidaan integroida leikkaamisharjoitus.

Monistetaan mustalle piirustuspaperille ihmishahmon ääriviivat. Oppilaat leikkaavat ne.

Heijastinhahmot voidaan kiinnittää luokan seinään yhteiselle taustalle tai jokaisella on oma musta paperi, johon kiinnitetään kaksi hahmoa. Toiselle liimataan heijastimet ja toinen jää pimeäksi.

●●● Piirrä Pallelle heijastin

Tarvitaan:

- Palle-hahmo:

<http://www.liikenneturva.fi/sites/default/files/dokumentit/palle.pdf>

Piirretään hahmoon heijastimia. Heijastin kannattaa ripustaa heilumaan sivulle, jotta se näkyy eteen ja taakse. Lisäksi Pallelle voi piirtää heijastinnauhan käteen tai jalkaan. Halutessaan oppilas voi piirtää hahmolle heijastinliivin.

Paras heijastimen paikka on noin puolen metrin korkeudella maasta, ja mitä useampi heijastin on käytössä, sen parempi. Näin jalankulkija erottuu varmemmin eri suunnista. Näkyvyyttään voi lisätä myös käyttämällä heijastinliiviä, kiinteillä heijastimilla varustettuja vaatteita tai asusteita.

Jalankulkijan kortti

- Jalankulkijan paikka liikenteessä
- Tien ylittäminen
- Pimeällä liikkuminen
- Autossa matkustaminen

●●● Heijastimeni

Tarvitaan:

- oppilaiden omia heijastimia

Oppilaat esittelevät oman heijastimensa vieruskaverilleen tai koko luokalle. Heijastimen paikan merkitystä voidaan havainnollistaa ottamalla yksi oppilaista malliksi. Hänelle kiinnitetään heijastimia ja katsotaan, missä on paras paikka heijastimelle, jotta se näkyisi joka suuntaan ja auton valoihin.

●●● Piilossa pimeässä

Tarvitaan:

- pehmoleluja
- heijastimia
- taskulamppuja
- pimennettävä tila

Tieliikennelain mukaan alle 135 cm pitkien lasten on autolla matkustettaessa käytettävä heidän painonsa mukaan määräytyvää turvalaitetta

Pimeään luokkaan tai muuhun tilaan piilotetaan pehmoleluja, koulutarvikkeita tai muita esineitä, joihin osaan on kiinnitetty heijastimia. Ryhmän tulee etsiä sovitussa ajassa mahdollisimman monta esinettä taskulamppujen avulla. Löytämisen jälkeen keskustellaan heijastimista. Katso Mikä pimeässä välkähtää?-tehtävä.

Autossa matkustaminen

On tärkeää ottaa opetuksessa esille autossa matkustamisen turvallisuus. Meistä jokainen matkustaa autolla ja on heti autosta ulos astuessaan jalankulkija. Autossa lapsimatkustajan turvallisuudesta huolehtii kuljettaja. On kuitenkin tarpeen koulussa ottaa nämä asiat esille. Luokassa, jossa on koulukuljetusoppilaita, käytetään autossa matkustamisosioon enemmän aikaa.

Turvallisesti joukkoliikenteessä ja koulukuljetuksissa:

http://www.liikenneturva.fi/sites/default/files/materiaalit/Opettajille/Turvallisesti_joukkoliikenteessa_ja_koulukuljetuksissa.pdf

●●● Turvavyö

Keskustellaan turvavyön tärkeydestä autossa. Mitä asiasta on puhuttu kodeissa? Kuinka autossa pitää istua? Onko kotiväen kanssa näistä jokin sopimus?

Kerrotaan tieliikennelain säännöstä, joka velvoittaa kaikkia alle 135 senttimetriä pitkiä käyttämään painonsa mukaista turvaistuinta. Piirretään taululle viiva 135 cm:n korkeudelle ja verrataan kunkin oppilaan pituutta tähän merkkiin. Millainen istuin sinulla on? Opettaja korostaa, että oppilas ei ole ”pieni”, vaikka istuu istuinkorokkeella autossa. Puhutaan myös takapenkin turvallisuudesta verrattuna etupenkkiin.

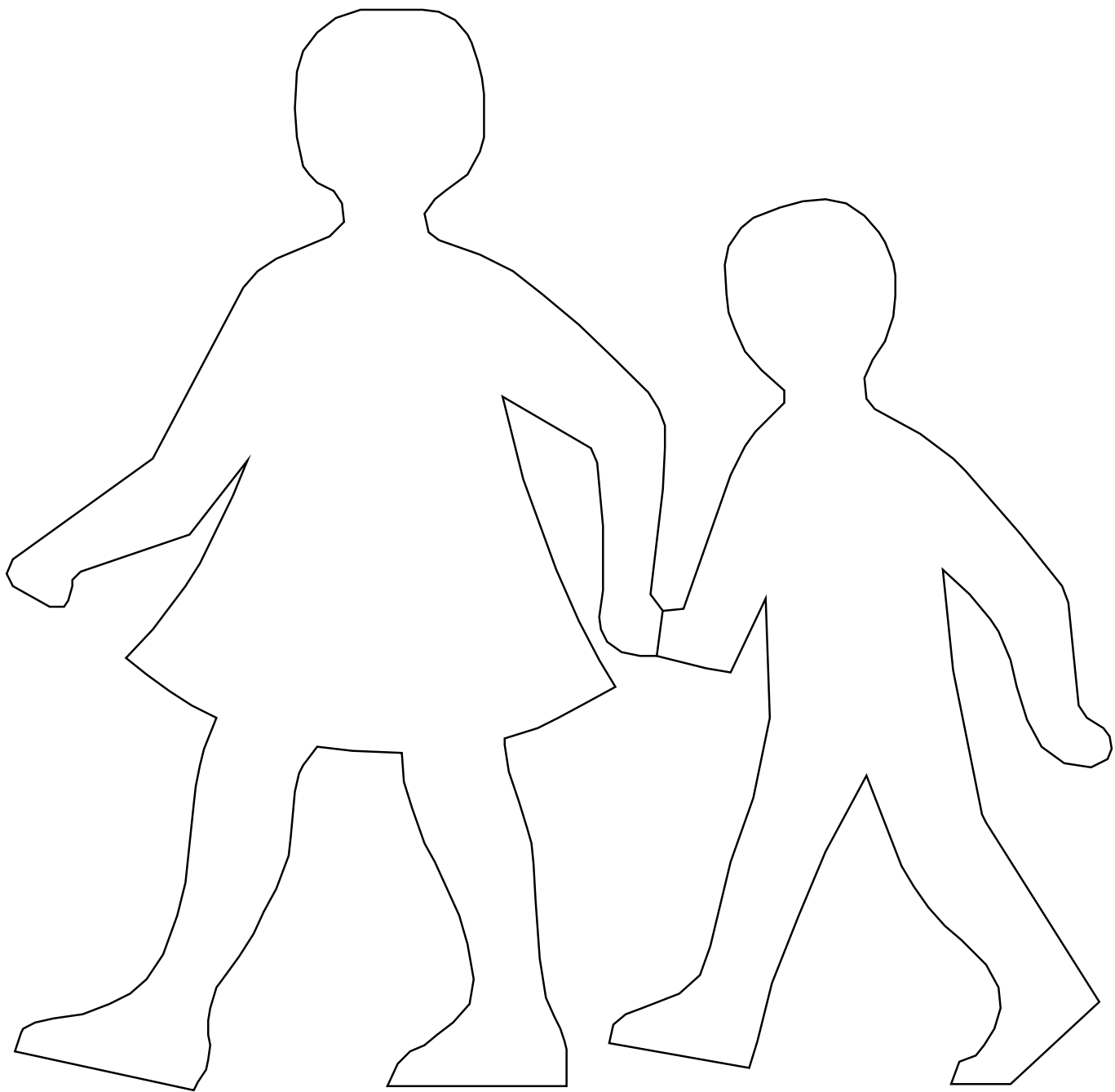
●●● Kettulan lasten talvihupi

Satu:

http://www.liikenneturva.fi/sites/default/files/materiaalit/Opettajille/Kettulan%20lasten%20talvihupi_2013.pdf

Talvella on hauskaa nauttia lumileikeistä. Lumen runsas kertyminen kasvattaa valtaisan leikkien houkuttelevat lumikasat. Aura-autot kasaavat lumikasoja muuallekin kuin turvallisille leikkipaikoille. Turvallisista leikkipaikoista on hyvä keskustella siinä vaiheessa, kun asia on ulkonakin ajankohtainen. Oheisessa sadussa Kettulan lapset saavat hyvät neuvot talvisille leikeilleen. Sadun kuuntelemisen jälkeen kerrataan nämä hyvät leikkimisen neuvot:

- Lumikasat tai katu eivät ole leikkipaikkoja
- Autoja kannattaa varoa, varsinkin liukkailla ja pimeällä.
- Vaatteissa tulee pimeällä olla heijastimet.

Jalankulkijan kortti II vaihe

Jalankulkijan kortti II on ajateltu toteutettavaksi toisen kouluvuoden aikana. Kortissa on neljä osiota: jalankulkijan paikka liikenteessä, tien ylittäminen, pimeällä liikkuminen ja autossa matkustaminen. Jalankulkijan kortin I tapaan. Jokaiseen osioon on opettajalle annettu muutamia vinkkejä, miten voisi asioita oppitunnilla käsitellä. Vinkit eivät muodosta tuntikokonaisuutta. Opettaja voi koota niistä mieleisensä kokonaisuuden oman luokkansa tarpeisiin. Kun asia on käsitelty, oppilas kirjoittaa omaan Jalankulkijan korttiinsa toimintaohjeet itselleen omin sanoin.

Kun kortista on käsitelty jalankulkijan paikka liikenteessä ja turvallinen tienylittäminen, oppilas vie kortin kotiin näytettäväksi. Vanhempia pyydetään tutustumaan korttiin. Vanhemmilta pyydetään korttiin myös allekirjoitus. Näin saadaan toivottavasti kotiväki aktivoitua mukaan liikennekasvatukseen. Kun kortin kaikki osiot on käsitelty, lähetetään kortti jälleen oppilaan mukana kotiin allekirjoitettavaksi.

Jalankulkijan paikka liikenteessä

●●● Liikennemerkkibongaus

Tarvitaan:

- turvallinen noin kilometrin pituinen kävelylenkki
- liikennemerkkilista

Yhdistetyllä väylällä jalankulkija kulkee oikeassa tai vasemmassa reunassa. Rinnakkaisella väylällä sekä jalankulkijoille että pyöräilijöille on omat puoliskonsa. Ne erotetaan toisistaan valkoisella viivalla. Liikennemerkki osoittaa, kumpi puoli on tarkoitettu jalankulkijoille ja kumpi pyöräilijöille.

Opetellaan tekemään havaintoja liikenneympäristössä. Valitaan kuljettavaksi noin kilometrin pituinen turvallinen lenkki. Keskitytään havainnoimaan liikennemerkkejä. Arvioidaan etukäteen, kuinka monta liikennemerkkiä reitin varrella on. Mukaan annetaan lista merkeistä, joita lasketaan. Matkan aikana pidetään tukkimiehenkirjanpitoa nähdystä liikennemerkeistä. Tehdään luokassa esim. pylväsdiagrammi tuloksista. Lasketaan kaikki merkit. Kuka arvioi lukumäärän lähimmäksi?

●●● Liikennemerkkien luokittelua

Tarvitaan:

- liikennemerkkejä

Tämä on luokitteluharjoitus. Luokitellaan merkkejä erilaisin perustein. Luokitteluperusteena voi aluksi olla väri: sinivalkoiset/keltapunaiset. Seuraavaksi luokitellaan merkit geometrisen muodon mukaan: ympyrät/nelikulmiot/kolmiot. Oppilaat saavat ehdottaa luokitteluperusteita. Luokitteluperusteena käytetään myös, ketä merkki koskee.

Esitellään oppilaille liikennemerkkien ryhmittely seitsemään ryhmään. Ryhmät ovat:

- määräysmerkit (ympyränmuotoisia)
- ohjemerkit (yleensä suorakaiteen muotoisia)
- kielto- ja rajoitusmerkit (yleensä ympyränmuotoisia)
- varoitusmerkit (yleensä tasasivuisen kolmionmuotoisia)
- etuajo-oikeus- ja väistämismmerkit
- opastusmerkit
- lisäkilvet (suorakaiteen muotoisia)

Luokitellaan liikennemerkit näihin ryhmiin.

Jalankulkijan kortti

- Jalankulkijan paikka liikenteessä
- Tien ylittäminen
- Pimeällä liikkuminen
- Autossa matkustaminen

●●● Muistatko vai juoksetko?

Tarvitaan:

- liikennemerkkejä:

http://www.liikenneturva.fi/sites/default/files/materiaalit/Opettajille/opettajat_ala-koulu_kolhuitta%20kouluun%20I_liite_merkkina%20liikenteessa%20ja%20muistatko%20vai%20juoksetko.pdf

- tilaa juosta salissa tai ulkona
- 2-5 oppilaan ryhmät
- lisäohjeita: http://www.liikenneturva.fi/sites/default/files/materiaalit/Opettajille/opettajat_alakoulu_kolhuitta%20kouluun%20I_MUISTATKO%20VAI%20JUOKSETKO.doc

Harjoitellaan liikennemerkkien tunnistamista. Liikennemerkit sijoitetaan maahan, pöydälle tai tauluun noin 30 metrin päähän opettajasta. Kuvat eivät saa näkyä rastipaikalle. Oppilaat käyvät tutustumassa liikennemerkkeihin ja juoksevat opettajan luo. Opettaja esittää kysymyksen jostakin liikennemerkestä. Kysymykseen vastataan ryhmittäin. Jos ryhmä ei osaa/muista vastausta, on koko ryhmän palattava takaisin liikennemerkkien luo selvittämään asiaa. Palattuaan opettajan luo he vastaavat uudelleen. Kolmelle nopeimmalle ryhmälle annetaan piste. Eniten pisteitä kerännyt ryhmä on voittaja.

Liikennemerkin ulkoasun lisäksi pyydetään oppilaita selittämään, miten liikennemerkin kohdalla tulee toimia.

Esimerkkikysymyksiä:

- Kuinka monta kolmion muotoista liikennemerkkiä siellä on? (3)
- Mitä kuvia kolmiomerkkien sisällä on? (juna, lapsia, ei mitään)
- Mitä ne tarkoittavat? (varoittavat rautatien tasoristeyksestä tai lapsista, osoittaa väistämisvelvollisuuden risteyksessä)
- Mitä värejä kolmio merkeissä on? (keltainen, punainen ja musta)
- Kuinka monta ympyrää? (5)
- Kuinka monessa ympyrän muotoisessa merkissä on polkupyörän kuva? (3)
- Mikä muu kuva on ympyrämerkissä, jossa on pyörän kuva? (kaksi jalankulkijaa)

Tien ylittäminen

●●● Yhteiset kävelyretket

Kaikki yhteiset kävelyretket esimerkiksi kirjastoon, uimahalliin tai kirkkoon toimivat opettajan antaman liikennekasvatuksen näyttämönä. Retkien avulla tulevat turvalliset toimintatavat luontevasti esille. Kulkureitistä voidaan keskustella jo etukäteen luokassa. Oppilaille tehdään näkyviksi ne valinnat, joita pitää tehdä, kun reittiä suunnitellaan. Turvallisin reitti ei aina ole lyhyin. Kävelymatkojen aikana pysähdytään ja keskustellaan havainnoista, joita on tehty. Mikäli kävelymatka ajoittuu aamuhämärään, huolehditaan siitä, että kaikilla on heijastimet.

●●● Jalankulkijan sääntövisa (liite)

Kerrataan jalankulkijan säännöt. Oppilaat osoittavat oman osaamisensa vastaamalla sääntövisan kysymyksiin. Kysymykset käydään lopuksi yhdessä läpi.

●●● Pyöräilijä suojiellä

Vaikka kouluun ei vielä saisikaan pyöräillä, niin useat tokaluokkalaiset pyöräilevät vapaa-ajallaan. Alle 12-vuotias saa ajaa jalkakäytävällä, mutta suojiellä pyörää on talutettava.

Pimeällä liikkuminen

●●● Luokan heijastimet

Tarvitaan:

- oppilaiden heijastimet

Oppilaat esittelevät omat heijastimensa.

Luokitellaan niitä erilaisin perustein. Luokitteluperusteita voivat olla esimerkiksi väri, muoto, materiaali, kiinnitystapa. Tehdään yhdessä pylväsdiagrammeja taululle.

Paras heijastimen paikka on noin puolen metrin korkeudella maasta, ja mitä useampi heijastin on käytössä, sen parempi. Näin jalankulkija erottuu varmemmin eri suunnista. Näkyvyyttään voi lisätä myös käyttämällä heijastinliiviä, kiinteillä heijastimilla varustettuja vaatteita tai asusteita.

●●● Vilkuta minulle

Tarvitaan:

- pimennettävä tila
- taskulamppuja
- heijastimia
- oppilasparit

Tavoitteena on havainnoida, kuinka ihminen näkyy pimeän tilan perällä heijastimen avulla. Toimitaan pareittain. Pareiksi voidaan pyytää kuudennen luokan liikennetutoreita tai kummiluokan oppilaita. Tutor/kummi kävelee ilman heijastinta perälle. Pikkuoppilas näyttää valoa taskulamppu otsalla ja toteaa, että tutor erottuu huonosti. Sitten kummi ottaa esille heijastimen. Wau- huomaan sinut nyt! Vaihdetaanko osia?

Keskustellaan, mihin heijastin kannattaa laittaa, jotta se näkyy parhaiten. Paras heijastimen paikka on noin puolen metrin korkeudella maasta, ja mitä useampi heijastin on käytössä, sen parempi. Näin jalankulkija erottuu varmemmin eri suunnista. Näkyvyyttään voi lisätä käyttämällä heijastinliiviä sekä kiinteillä heijastimilla varustettuja vaatteita tai asusteita.

Autossa matkustaminen

●●● Opetuskeskustelun aiheita:

- Joko olet yli 135 cm? Ethän istu etupenkillä?

<http://www.liikenneturva.fi/fi/liikenteessa/autoilijat/lapsi-autossa>

Keskustellaan turvavöiden käyttämisestä autoissa. Muistutetaan mieliin ohjeet siitä, että alle 135 senttimetriä pitkän lapsen tulee käyttää painonsa mukaista turvaistuinta autossa. Verrataan oppilaiden pituutta tuohon mittaan. Etupenkillä istumista ei suositella lapsille.

- Lemmikkieläinten kuljettaminen

Ihmiset, koirat ja tavarat sijoitetaan ja kiinnitetään autossa siten, että ne eivät häiritse kuljettajaa ajon aikana. Kuljettaja ei saa pitää lemmikkieläintä sylissään.

- Linja-automatkustaminen

Turvallisesti joukkoliikenteessä ja koulukuljetuksissa:

http://www.liikenneturva.fi/sites/default/files/materiaalit/Opettajille/Turvallisesti_joukkoliikenteessa_ja_koulukuljetuksissa.pdf

Ennen luokan yhteisiä linja-automatkoja esimerkiksi uimahalliin tai retkille on viisasta kerrata matkaan liittyvät turvallisuusasiat. Huomioonotettavia seikkoja ovat turvallisuus autoa odottaessa, autoon nouseminen, matkanaikana paikallaan istuminen sekä turvavöidenkäyttö. Ei pidä myöskään unohtaa turvallisuusseikkoja, kun on päästy perille ja noustaan kyydistä pois.

Jalankulkijan kortti

- Jalankulkijan paikka liikenteessä
- Tien ylittäminen
- Pimeällä liikkuminen
- Autossa matkustaminen

●●● Retkellä

Tarvitaan:

Satu:

http://www.liikenneturva.fi/sites/default/files/materiaalit/Opettajille/Kesaretkella_2013.pdf

Sadussa ollaan bussiretkellä, jonka aikana kerrataan liikenteen turvallisuusasioita lapsenomaisesti. Sadun voi lukea esimerkiksi ennen luokan yhteistä linja-automatkaa, kun kerrataan linja-automatkustajan käyttäytymisohjeet ja muistutetaan turvavöiden käytöstä myös linja-autossa.

Pyöräilyn aloittaminen toisen luokan keväällä

Monissa kouluissa suositellaan koulumatkojen kulkemista polkupyörillä kolmannesta luokasta alkaen. Tällöin on luontevaa ottaa pyöräilyasiat opetuksessakin esille. Pyöräilijän kortti antaa vinkkejä opettajalle pyöräilyasioiden opettamiseen. Pyöräilijän kortti I voidaan aloittaa jo toisen luokan keväällä.

●●● Satu Ilveksen pyöräretki

Satu:

http://www.liikenneturva.fi/sites/default/files/materiaalit/Opettajille/Ilveksen_kevainen_pyoraretki_2013.pdf

Jalankulkijan sääntövisa

1. Ovatko seuraavat väittämät oikein vai väärin?

OIKEIN

VÄÄRIN

a.) Jalankulkijan on käytettävä kevyenliikenteen väylää, jos sellainen on.

b.) Jos kevyenliikenteenväylää ei ole, jalankulkijan tulee käyttää tien oikeaa reunaa.

c.) Tie tai katu tulee ylittää suojatietä pitkin, jos sellainen on lähellä.

d.) Tie tulee ylittää suoraan ja juosten.

e.) Jalankulkijan on noudatettava liikennevaloja.

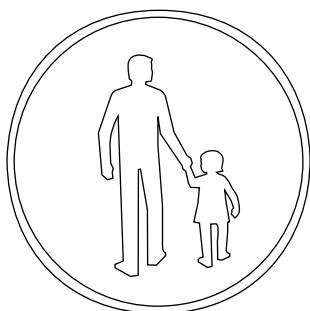
f.) Linja-autosta poistuttaessa tulee odottaa, että linja-auto on lähtenyt pysäkiltä ja ylittää tie vasta sitten.

2. Jatka lausetta:

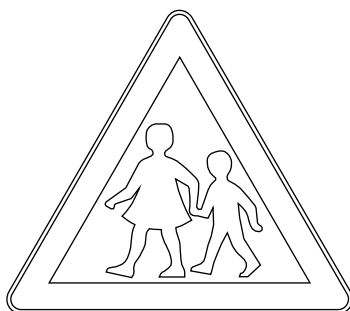
Pimeässä tai hämärässä liikuttaessa jalankulkijalla pitää olla _____.

Autossa matkustavan lapsenkin tulee kiinnittää _____.

3. Yhdistä liikennemerkki oikeaan nimeen.

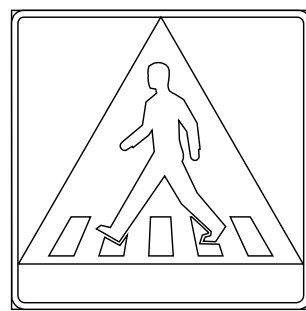
suojatie

jalkakäytävä

lapsia

jalankulku kielletty

4. Väritä liikennemerkit oikein.

5. Suunnittele liikennemerkki, joka kertoisi, että tiellä ei saa leikkiä.

Jalankulkijan sääntövisa

1. Ovatko seuraavat väittämät oikein vai väärin?

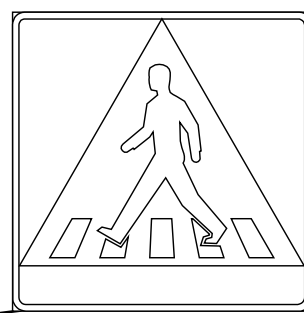
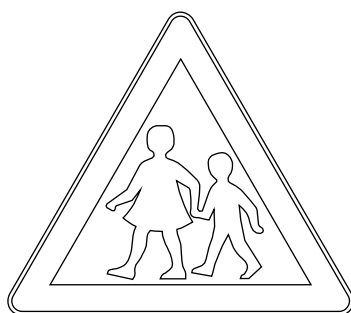
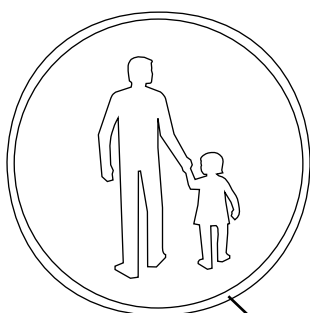
	OIKEIN	VÄÄRIN
a.) Jalankulkijan on käytettävä kevyenliikenteen väylää, jos sellainen on.	☒	☐
b.) Jos kevyenliikenteenväylää ei ole, jalankulkijan tulee käyttää tien oikeaa reunaa.	☐	☒
c.) Tie tai katu tulee ylittää suojatietä pitkin, jos sellainen on lähellä.	☒	☐
d.) Tie tulee ylittää suoraan ja juosten.	☐	☒
e.) Jalankulkijan on noudatettava liikennevaloja.	☒	☐
f.) Linja-autosta poistuttaessa tulee odottaa, että linja-auto on lähtenyt pysäkiltä ja ylittää tie vasta sitten.	☒	☐

2. Jatka lausetta:

Pimeässä tai hämärässä liikuttaessa jalankulkijalla pitää olla _____ heijastin _____.

Autossa matkustavan lapsenkin tulee kiinnittää _____ turvavyö _____.

3. Yhdistä liikennemerkki oikeaan nimeen.

suojatie

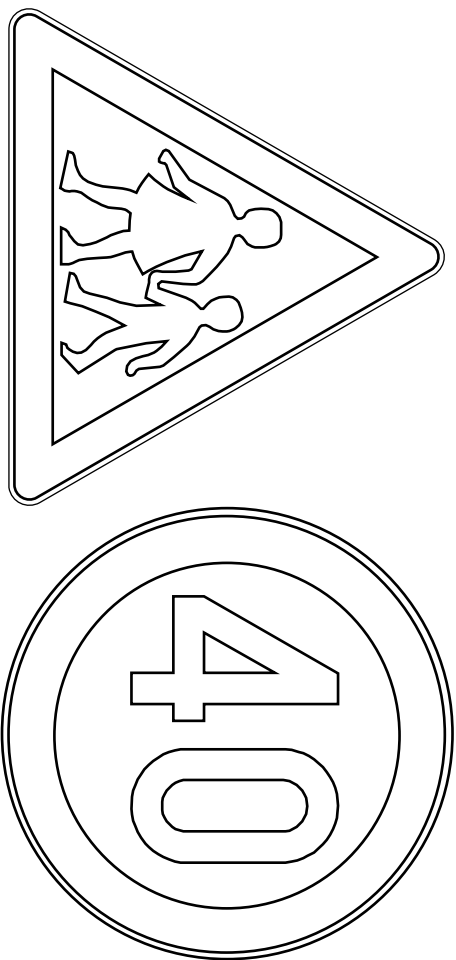
jalkakäytävä

lapsia

jalankulku kielletty

4. Väritä liikennemerkit oikein.

5. Suunnittele liikennemerkki, joka kertoisi, että tiellä ei saa leikkiä.

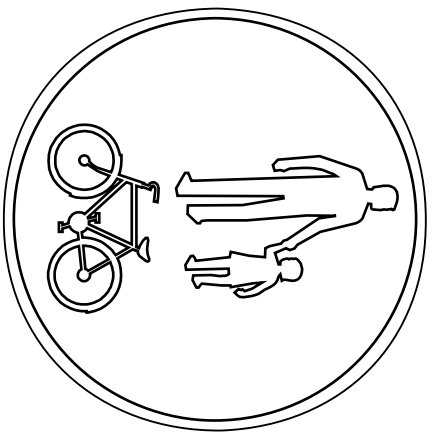
JALANKULKIJAN KORTTI

Nimi:

Koulu:

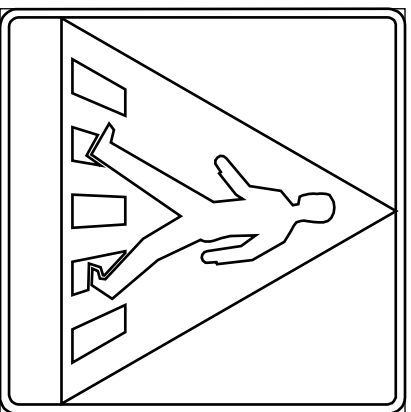
Luokka:

●●● Jalankulkijan paikka liikenteessä

Opettajan merkintä:

●●● Tien ylittäminen

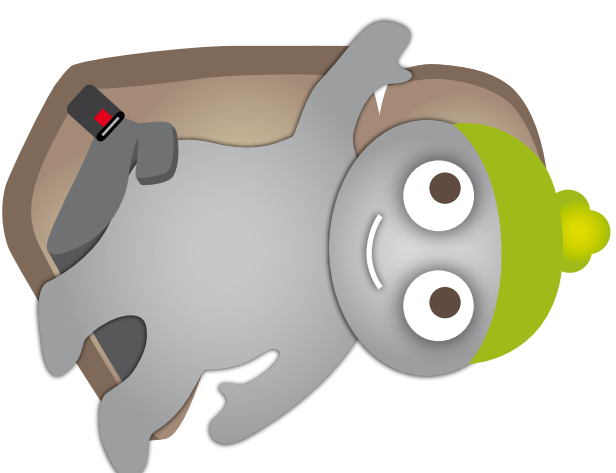
Opettajan merkintä:

●●● Pimeällä
liikkuminen

Opettajan merkintä:

●●● Autossa
matkustaminen

Opettajan merkintä:

Olemme kulkeneet _____ :in

koulumatkan yhdessä kävellen.

Olemme sopineet, miten vaaranpaikoissa kuljetaan.

huoltajan allekirjoitus:

Koululaisemme vaatteissa on heijastin.

Tiedämme, miten koulun saattoliikenneympäristössä toimitaan.

Turvavyöt on aina autossa kiinni - kaikilla.

huoltajan allekirjoitus:

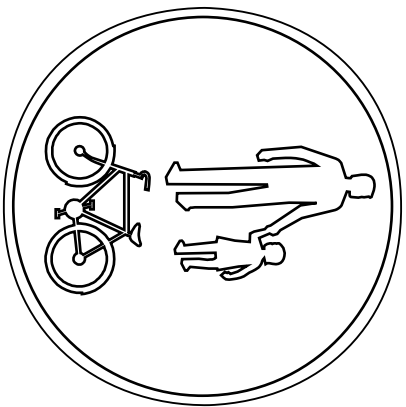
JALANKULKIJAN KORTTI I

Nimi:

Koulu:

Luokka:

●●● Jalankulkijan paikka liikenteessä

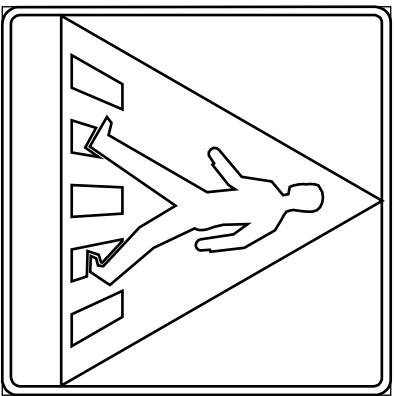
Opettajan merkintä:

●●● Tien ylittäminen

Opettajan merkintä:

●●● Pimeällä
liikkuminen

Opettajan merkintä:

●●● Autossa
matkustaminen

Opettajan merkintä:

Olemme keskustelleet _____:in koulumatkasta.

Olemme sopineet, miten vaaranpaikoissa kuljetaan.

huoltajan allekirjoitus:

Heijastimet vaatteista on tarkistettu.

Turvavyöt on aina autossa kiinni - kaikilla.

huoltajan allekirjoitus: